

Valetska Ruslana, Petrik Omelian. HIV and Teenagers. The article deals high risk of HIV infection among adolescents in need of training programs for its prevention. It must be understood as teaching preventive measures and conduct of sexually active adolescents interviews about HIV and HIV testing within any program of medical care for adolescents. It is necessary to identify adolescents who belong to groups particularly vulnerable to HIV infection, and start as soon as possible to give them first aid. HIV-positive adolescents require individual and group support appropriate level of health and prevent the transfer of infection to others.

Key words: risk associated with sexual intercourse, risk factors associated with behavior and biological risk factors, privacy and rights of adolescents, prevention.

Стаття надійшла до редколегії
16.09.2014 р.

УДК [37.013.42:004.738.5]-057.87

**Оксана Бартків
Євгенія Дурманенко**

Зміст підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціально-педагогічної профілактики Інтернет-адикції

У статті проаналізовано зміст підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціально-педагогічної профілактики Інтернет-адикції. Акцентовано увагу на тому, що Інтернет-адикція – один із видів нехімічних технологічних залежностей поряд із комп'ютерною, телевізійною, від мобільного телефону; гаджет-адикцією. Відзначено, що Інтернет-адикція як вид поведінкової залежності характеризується нав'язливим прагненням тривалий час перебувати в Інтернеті з утратою суб'єктивного контролю за його використанням. Соціально-педагогічну профілактику Інтернет-залежності визначено як комплекс заходів, спрямованих на розвиток психолого-педагогічних характеристик особистості, забезпечення її стійкості до залежної поведінки, формування навичок здорового способу життя задля попередження розвитку і прогресування залежності. Зміст підготовки майбутніх соціальних педагогів із профілактики Інтернет-адикції полягає у формуванні системи знань про Інтернет-адикцію, її симптоми, види Інтернет-залежних осіб та умінь реалізовувати напрями, методи й форми її профілактики.

Ключові слова: Інтернет-адикція, види залежностей (адикцій), підготовка майбутніх соціальних педагогів з профілактики Інтернет-адикції.

Постановка наукової проблеми та її значення. Інформаційно-комунікаційні технології – один із вагомих факторів, які впливають на формування особистості суспільства ХХІ ст. Масштабне та динамічне проникнення Інтернету в усі сфери життєдіяльності людини значною мірою відображається на її соціальному самопочутті й орієнтаціях. Взаємодія особистості з Інтернетом неоднозначно впливає на її здоров'я та соціальне становлення. З одного боку, Інтернет надає величезні можливості для спілкування, читання книг, відвідування онлайн музеїв та перегляду кіно, а з іншого – містить віртуальні загрози, які можуть мати негативні наслідки для особистості та її близьких у реальному житті.

За даними світової Інтернет-статистики, у червні 2014 р. Інтернетом користувалися близько 15 300 000 українців, серед яких активними користувачами є саме діти та молодь. Інтернет-серфінг, онлайніві ігри, надмірне спілкування в чатах стають для молоді людини все більш бажаним проведенням вільного часу за рахунок інших видів діяльності, іноді викликаючи залежність [6]. Тому одне з важливих завдань професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів – формування в них системи знань, умінь і навичок із профілактики Інтернет-адикції.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Аналіз психолого-педагогічної літератури засвідчує, що науковці досліджують різні аспекти проблеми формування безпечної поведінки дітей в Інтернеті та профілактики Інтернет-залежності. Так, вплив Інтернету на особистість та психологічні наслідки інформатизації вивчають Ю. Бабаєва, О. Войскунський, О. Сміслова та ін.; проблему інформаційно-психологічної безпеки висвітлюють у роботах В. Аносов, А. Брушлинський, В. Лепський та ін.;

Інтернет-залежність досліджують психологи Дж. Блок, Х. Кеш, М. Орзак, К. Янг, представники медичної галузі Т. Больбот, Л. Юр'єва та ін.; проблему кіберагресії аналізують О. Блискунова, М. Герц, Л. Найдьонова, А. Штольц та ін.; вплив Інтернет-порнографії на особистість розглядають Д. Бірн, І. Кон та ін.; Інтернет-злочинність досліджують юристи Р. Ремлюга, О. Юрченко та ін.

Проблеми професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів розглядають Р. Вайнола, Л. Власенко, А. Деркач, А. Капська, О. Малихін та ін. Питання профілактичної роботи з підлітками досліджували О. Є. Личко, В. Оржеховська, Н. Максимова, І. Фіцула та ін. Отже, зовсім мало наукових доробок, у яких розглянуто питання профілактики Інтернет-адикції та підготовки майбутніх соціальних педагогів до такої роботи.

Мета статті – розкрити зміст підготовки майбутніх соціальних педагогів із соціально-педагогічної профілактики Інтернет-адикції.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. На сьогоднішні науковці визначають такі види залежностей (адикцій): *хімічні* (алкоголізм, наркоманія, тютюнопаління, токсикоманія); *нехімічні* (сексуальна залежність, адикція від їжі, від здійснення покупок (шопінг); від азартних ігор (гемблінг, лудоманія), трудового ізоляції). До нехімічних залежностей належать технологічні залежності – комп'ютерна, інтернетна, телевізійна, від мобільного зв'язку, гаджет-адикція). У контексті цього дослідження докладніше проаналізуємо Інтернет-адикцію та зміст підготовки соціальних педагогів до її профілактики.

Н. Цой Інтернет-залежність визначає як різновид технологічної залежності, що формується на базі різних форм використання Інтернету відповідно до динаміки, властивої адиктивному процесу, за рахунок зміщення цілей адиктивно-схильної особистості у віртуальну реальність для заповнення відсутніх сфер життя через конструювання у віртуальній реальності нової особистості та заміщення реальної життєдіяльності віртуальною [9, с. 7]. Учена констатує, що є проблема концептуалізації Інтернет-залежності, оскільки частина дослідників визначає окреслений феномен як хворобу, підставою для цього слугує припущення про подібність патопсихологічного механізму виникнення залежності від хімічних речовин або нав'язливих станів (А. Голдберг, К. Янг, К. Шерер, Дж. Бост та ін.). М. Гріффітс, Дж. Грохол, Д. Штейн вважають, що Інтернет-залежність не хвороба, передовсім, це певні розлади, які виражаються за допомогою Інтернету [1, с. 288]. Варто відзначити, що насправді, цей розлад офіційна медицина не визнає як психічний, він не включений до Міжнародного статистичного класифікатора хвороб і проблем, пов'язаних зі здоров'ям [2].

Аналіз підходів учених до трактування поняття Інтернет-адикції дав підстави констатувати, що окреслений феномен трактують як:

- *форму залежної поведінки*, яка реалізується у вигляді технологічної залежності на базі різних форм використання Інтернету зі зміщенням мети особистості у віртуальну реальність (М. Дрепа) [5];
- *психічний розлад*, нав'язливе бажання підключитися до Інтернету й хвороблива нездатність вчасно відключитися (Н. Левицька) [8];
- *одну з форм деструктивної поведінки*, яка виражається в прагненні втекти від реальності й штучно змінити свій психічний стан через фіксацію уваги на Інтернет-ресурсах (Я. Шугайло) [10];
- *одну з форм відхилення від норм поведінки*, пов'язану зі зловживанням Інтернетом – користуванням для саморегуляції або адаптації (Н. Цой) [9].

Отже, відзначаємо, що Інтернет-адикція – вид поведінкової залежності, що проявляється в нав'язливому прагненні тривалий час перебувати в Інтернеті з утратою суб'єктивного контролю за його використанням. Проаналізувавши психолого-педагогічну та соціологічну літературу, резюмуємо, що Інтернет-адикція не пов'язана з об'єктивними параметрами використання Інтернету (стажем користування Інтернетом, його доступністю, сферою застосування), а має особистісну природу, тобто набуває надзвичайної значущості для певної категорії людей завдяки певним особистісним властивостям. До таких характеристик науковці (Дж. Сулер, К. Янг та ін.) відносять підвищену чутливість до обмежень, що породжує бажання позбавитися вимог соціального оточення та потребу в емоційній підтримці й сприйняття Інтернету як середовища, що вірогідніше за реальне середовище може надати цю підтримку [2, с. 228]. Оскільки невидимість суб'єкта, анонімність, низька регламентованість поведінки, розмаїття кіберспільнот, видів діяльності й способів самопрезентації як основні

характеристики кіберпростору (Дж. Сулер, Е. Рейд, Ш. Теркл) актуалізують особистісну детермінанту поведінки у віртуальному середовищі (Л. Росс, Р. Піліпчак) і створюють сприятливі умови для експериментування з власною ідентичністю, конструювання віртуальної особистості (Є. Белінська, А. Жичкіна) [4].

Відзначаємо, що надмірна захопленість Інтернетом призводить до поглиблення і загострення неадаптивних характеристик особистості, руйнування соціальних зв'язків, які існували в людині, погіршення самопочуття внаслідок фізичного та психічного виснаження, що виникає через небажання навіть на короткий час відірватися від комп'ютера. Таке відсторонення особистості від реального світу може викликати емоційну й нервову перенапругу, астеноневротичні порушення та психоемоційні порушення; сприяти виникненню комунікативних проблем; викликати порушення соціальної адаптації. Варто наголосити на тому, що на сьогодні проблеми, які породжує віртуальний простір, не обмежуються Інтернет-адикцією. На сучасному етапі розвитку суспільства серед підростаючого покоління катастрофічних масштабів набувають хепіслепінг – розміщення в Інтернеті відеороликів із записами реальних сцен насильства, дифамація – відправлення або публікація в Мережі наклепу на жертву та кіберзнуцання. Тому на часі є підготовка фахівців, які б здійснювали профілактику Інтернет-залежності, ознайомлюючи дітей і молодь із наслідками неконтрольованого й нав'язливого перебування в онлайн-середовищі. Саме такими фахівцями є насамперед соціальні педагоги.

Термін «профілактика» в Глумачному словнику сучасної української мови потрактовано як «охороняти», «оберігати», «попередити» [3]. Профілактику також визначають як сукупність заходів, спрямованих на запобігання виникнення та поширення чого-небудь, на збереження порядку тощо.

Соціально-педагогічну профілактику Інтернет-залежності визначаємо як комплекс заходів, спрямованих на розвиток психолого-педагогічних характеристик особистості, забезпечення її стійкості до залежної поведінки, формування навичок здорового способу життя задля попередження розвитку і прогресування залежності.

Майбутні соціальні педагоги мають уміти здійснювати і первинну, і вторинну профілактику. Система первинної профілактики Інтернет-залежності має включати, з одного боку, інформування особистості про переваги та небезпеки середовища Інтернету, ознаки залежної поведінки, а з іншого – рекомендації щодо організації «здорового користування Інтернетом» (принципи психогігієни, часові межі тощо), заходи, що здійснюються і на міжособистісному рівні, і в масштабах суспільства, спрямовані на групу ризику і на всю громадськість для формування інформаційної культури, теоретичної і методичної підготовки педагогів, батьків і підростаючого покоління.

Вторинна профілактика полягає в заходах, спрямованих на роботу з наслідками, і на усунення чинників ризику, здебільшого на індивідуальному й міжособистісному рівнях.

У процесі соціально-педагогічної профілактики Інтернет-залежності майбутні соціальні педагоги мають бути обізнаними з проявами такої адикції. Так, визначаючи симптоми Інтернет-залежності, К. Янг класифікувала їх на поведінкові, психологічні та фізіологічні [11, с. 25] (див. табл. 1).

Таблиця 1

Симптоми Інтернет-залежності

<i>Поведінкові</i>	<i>Психологічні</i>	<i>Фізіологічні</i>
<ul style="list-style-type: none"> – нав'язливе бажання перевірити електронну пошту; – постійне очікування наступного виходу в Інтернет; – скарги на те, що людина надто багато часу проводить в Інтернеті; – скарги на те, що витрачають дуже багато коштів за користування Інтернетом 	<ul style="list-style-type: none"> – гарне самопочуття або ейфорія під час роботи за комп'ютером; – неможливість зупинити роботу; – збільшення кількості часу, що проводять в Інтернеті; – зневага родиною та друзями; – відчуття порожнечі, тривожності, роздратування в періоди перебування поза Інтернетом; – обман членів родини та друзів про свою діяльність; – навчальні та професійні проблеми 	<ul style="list-style-type: none"> – ураження нервових стовбурів руки, що пов'язане з тривалою перенапругою м'язів; – сухість в очах; головні болі; – біль у спині; – нерегулярне харчування, пропуск прийомів їжі; – зневага особистою гігієною; порушення режиму сну

Організуючи профілактичну роботу, майбутній соціальний педагог має знати стадії виникнення залежності від Інтернету (див. рис. 1).

Рис. 1. Стадії виникнення залежності від Інтернету

Н. Левицька наголошує, що саме на четвертій стадії порушується основна функція психіки – особистість починає відтворювати не вплив об'єктивного світу, а віртуальну реальність. На цій стадії людина надто багато часу наодинці перебуває в Інтернеті. Саме потреба бути в мережі стає на одну сходинку з основними фізіологічними потребами. Однак деякі користувачі зупиняються на третій стадії, коли прагнення відходу від реальності, пов'язане зі зміною психічного стану, починає домінувати у свідомості, стає центральною ідеєю [8]. Так, учена Інтернет-залежними, називає тих, хто проводить в Інтернеті в середньому 36 годин на тиждень (із неакадемічними цілями), що призводить до зниження успішності серед учнів, погіршення стосунків із близькими. Інтернет-незалежними вважають тих, хто використовує Інтернет у середньому 8 годин на тиждень, і його використання не призводить до негативних наслідків [8].

Майбутнім соціальним педагогам потрібні також знання типів Інтернет-залежних осіб. Так, залежно від мережевих ресурсів, Л. Гуменюк виділяє такі типи Інтернет-залежних осіб [4, с. 10] (див. табл. 2).

Таблиця 2

Типи Інтернет-залежних осіб

Тип Інтернет-залежних	Характеристики типу Інтернет-залежних
Інтернет-комунікатори	значний час проводять у чатах, форумах, щоденниках, блогах, через короткі проміжки часу перевіряють електронну пошту та ін., тобто замінюють реальне спілкування на віртуальне
Інтернет-еротомани	відвідують різноманітні сайти сексуального й порнографічного характеру, заводять любовні романи і знайомства за допомогою мережі, займаються віртуальним сексом
Інтернет-агресивісти	значну частину часу проводять, відвідуючи сайти агресивного характеру, що демонструють сцени насилля й жорстокості
Інтернет-когнітивісти	реалізують свої пізнавальні інтереси за допомогою Мережі (пошук баз даних, складання програм, відвідини навчально-освітніх сайтів, участь у телеконференціях і ін.)
Інтернет-гемблери	захоплюються мережевими іграми, тоталізаторами, аукціонами, лотереями та ін.
Інтернет-покупці	реалізують непереборну схильність до витрат коштів за допомогою численних покупок у режимі реального часу (online)

Отже, учена визначає такі типи Інтернет-залежних осіб: Інтернет-комунікатори, -еротомани, -агресивісти, -когнітивісти, -гемблери, -покупці.

Необхідним у профілактичній роботі з подолання Інтернет-залежності є знання майбутніми соціальними педагогами її основних напрямів, серед яких пріоритетними визначаємо такі:

- інформування молоді про механізми впливу Інтернету на особистість, причини, клінічні прояви, методи діагностики та наслідки Інтернет-залежності;
- формування в дітей та молоді стратегій високофункціональної поведінки та внутрішньо особистісних мотивів і системи цінностей, відповідних здоровому способу життя;

- розвиток стійкості до негативних соціальних впливів та особистісних ресурсів і навичок досягнення поставлених цілей у реальному житті;
- розширення кола альтернативної до залежної поведінки діяльності.

Оскільки уявити життя сучасної молоді неможливе без використання комп'ютера та Інтернету (адже особистість розвивається в тій діяльності, яка відповідає її інтересам і життєвим цінностям), то майбутні соціальні педагоги мають знати основні вимоги до організації соціально-педагогічної профілактичної роботи (див. табл. 3).

Таблиця 3

Принципи соціально-педагогічної профілактики Інтернет-адикції

Самоактуалізація	формування в особистості прагнення до розвитку соціально позитивної поведінки й діяльності
Взаємодія	скоординована діяльність усіх соціальних інститутів, які здійснюють соціально-педагогічну профілактику
Індивідуальність	сприяння індивідуалізації підходів до суб'єктів профілактичного процесу й адресність виховного впливу
Творчість	варіативність і гнучкість соціально-профілактичної роботи
Довіра	довірливість відносин між суб'єктами виховного впливу й емпатійність
Орієнтація на культурні цінності	урахування національних культурних цінностей і механізмів особистісного розвитку
Успіх	опора на позитивні якості особистості та сторони її життя, формування позитивної Я-концепції і адекватної самооцінки
Компетентність	високий професіоналізм суб'єктів

У соціально-профілактичній роботі потрібно формувати в особистості усвідомлення себе індивідуальністю, розкриття своїх здібностей, сприяння становленню самосвідомості, самовдосконалення, самореалізації і самоутвердження.

Майбутні соціальні педагоги мають бути глибоко ознайомлені з методами, які широко використовують у профілактичній роботі: лекції (лекції-бесіди, лекції-диспути, лекції-вікторини, лекції-консультації, лекції-прес-конференції), круглі столи, метод кейсів тощо. Основними формами в соціально-педагогічній профілактиці мають стати тренінги, індивідуальні заняття та консультації, спрямовані на виявлення причин адикції, усвідомлення проблеми через розпізнавання ознак залежної поведінки, особистісний розвиток.

Під час професійної підготовки вагоме ознайомлення майбутніх соціальних педагогів із тестовими методиками виявлення схильності особистості до Інтернет-залежності, а саме методиками на:

- визначення ролі Інтернету в житті особистості та діагностику рівня Інтернет-залежності: 1) опитувальник «Сприйняття Інтернету» Є. Щепіліної; 2) тест на Інтернет-залежність К. Янг в модифікації С. Бурової;
- вивчення емоційно-вольової сфери особистості: 1) шкала оцінювання рівня особистісної трижовності Ч. Спілбергера та Ю. Ханіна; 2) Тест «Самооцінка сили волі» М. Обозова; 3) тест «Самооцінка стресостійкості» С. Пенчева; 4) методика дослідження самооцінки особистості С. Будасси; 5) тест «Упевненість у собі» Райдас; 6) шкала депресії Бека; 7) методика діагностики показників і форм агресії А. Басса-А. Дарки;
- вивчення комунікативної сфери особистості: 1) методика діагностики рівня суб'єктивного відчуття самотності Д. Рассела і М. Фергюсона; 2) тест «Самооцінка конфліктності» С. Ємельянова;
- вивчення мотиваційної сфери особистості (методика діагностики мотивації успіху і боязні невдачі А. Реана) [7, с. 59–60].

Висновки й перспективи подальших досліджень. Отже, зміст професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів передбачає їх ознайомлення одним із видів технологічної залежності – Інтернет-адикції та особливостями її соціально-педагогічної профілактики. Під час аудиторної та позааудиторної роботи в студентів формується система знань типів Інтернет-залежних підлітків, симптомів, за якими можна їх виокремити; розвиваються уміння організовувати соціально-педагогічну профілактику, використовуючи різноманітні її форми та методи за визначеними напрямками. На нашу думку, соціально-педагогічна профілактика Інтернет-адикції буде ефективною, за дотримання таких умов: цілеспрямованої організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників профілактичної роботи; використання інтерактивних форм і методів, спрямованих на профілактику Інтернет-адикції;

наявності компетентних викладачів, покликаних формувати у студентів знання, уміння та навички профілактики Інтернет-адикції.

Проведене дослідження не претендує на вичерпне висвітлення всіх аспектів означеної проблеми, а відкриває перспективи подальшого вивчення питання профілактики Інтернет-залежності різних вікових груп для вчасного виявлення Інтернет-залежних осіб.

Джерела та література

1. Андрієнко А. О. Інтернет-адикція як форма залежної поведінки / А. О. Андрієнко : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. / за ред. Н. І. Кривоконь, Т. І. Сили. – Чернігів : ЧДПСТП, 2008. – С. 288–292.
2. Бенедиктова А. В. Исследование интернет-аддикции и ее социально-психологической значимости в студенческих группах / А. В. Бенедиктова // Психол. наука и образование. – 2007. – № 5. – С. 228.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
4. Гуменюк Л. Й. Соціально-психологічні фактори інтернет-адикції / Л. Й. Гуменюк // Наук. вісн. Львів. держ. ун-ту внутрішніх справ. – 2013. – С.10–19.
5. Дрепа М. И. Психологическая профилактика Интернет-зависимости у студентов : дис. ... канд. психол. наук / М. И. Дрепа. – Ставрополь, 2010. – 277 с.
6. Інтернет-залежність як новий феномен сучасного світу: сутність і проблеми. – К. : НІСД, 2011. – 47 с.
7. Карандашева О. В. Робота практичного психолога з учнями, схильними до адиктивної поведінки / О. В. Карандашева // Тренінгові, соціально-реабілітаційні і навчальні програми із формування здорового способу життя в учнівській та студентській молоді. – К. : Ніка-Центр, 2008. – С. 59–67.
8. Левицька Н. С. Особливості профілактики Інтернет-залежності серед студентської молоді / Н. С. Левицька // Новітні технології у науковій діяльності і навчальному процесі : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. студ., аспір. та молодих учених (м. Чернігів, 16–17 квіт. 2013 р.) : у 2-х т. Т. 2. Гуманітарні науки. – Чернігів : Чернігів. держ. технол. ун-т, 2013. – 543 с.
9. Цой Н. А. Социальные факторы феномена Интернет-зависимости : автореф. дис. ... канд. социол. наук : спец. 22.00.04 – Социальная структура, социальные институты и процессы / Н. А. Цой. – Владивосток, 2012. – 20 с.
10. Шугайло Я. Проблема Інтернет-адикції у студентів ВНЗ / Я. Шугайло. – К. : [б. в.], 2010.
11. Янг К. С. Диагноз интернет-зависимость / К. С. Янг // Мир Интернета. – 2000. – № 2. – С. 24–29.

Бартків Оксана, Дурманенко Євгенія. Содержание подготовки будущих социальных педагогов к социально-педагогической профилактики Интернет-аддикции. В статье анализируется содержание подготовки будущих социальных педагогов к социально-педагогической профилактики Интернет-аддикции. Акцентируется внимание на том, что Интернет-аддикция является одним из видов нехимических технологических зависимостей рядом с компьютерной, телевизионной, от мобильного телефона; гаджет-аддикция. Отмечено, что Интернет-аддикция как вид поведенческой зависимости характеризуется навязчивым стремлением длительное время находиться в Интернете с потерей субъективного контроля за его использованием. Социально-педагогическую профилактику Интернет-зависимости определено как комплекс мероприятий, направленных на развитие психолого-педагогических характеристик личности, обеспечение ее устойчивости к зависимому поведению, формирование навыков здорового образа жизни для предупреждения развития и прогрессирования зависимости. Содержание подготовки будущих социальных педагогов с профилактики Интернет-аддикции заключается в формировании системы знаний об Интернет-аддикции, ее симптомах, видах Интернет-зависимых лиц и умений реализовывать направления, методы и формы ее профилактики.

Ключевые слова: Интернет-аддикция, виды зависимостей (аддикций), подготовка будущих социальных педагогов по профилактике Интернет-аддикции.

Bartkiv Oksana, Durmanenko Eugeniya. Contents of Future Social Workers for Social and Educational Prevention of Internet Addiction. The article analyzes the content of training future social workers for social and educational prevention of Internet Addiction. The work emphasizes attention that Internet addiction is a type of non-chemical process dependencies along with the computer, the television, from the mobile phone; Gadget addiction. It is noted that Internet addiction as a form of behavioral dependence is characterized by an obsessive desire for a long time to be online with the loss of subjective control over its use. Social and educational prevent Internet addiction is defined as a set of measures aimed at the development of psychological and educational characteristics of the individual, ensuring its resistance dependent behavior, the formation of healthy lifestyle to prevent the development and progression of addiction. Contents of future social workers on prevention of Internet Addiction is the formation of the knowledge of Internet addiction, symptoms, types of Internet-dependent people and skills to implement directions, methods and forms of prevention.

Key words: Internet addiction, dependency types, training of future social workers on prevention of Internet Addiction.

Стаття надійшла до редколегії
20.01.2015 р.